

درس دهم:

علی اسفندیاری (نیمایوشیج): (۱۳۲۰-۱۲۸۵ ه.ش) در دهکدهٔ یوش از روستاهای مازندران پا به عرصهٔ وجود گذاشت. کودکی او در دامن طبیعت و در میان شبانان گذشت. پس از گذراندن دوران دبستان، برای آموختن زبان فرانسه و ادامهٔ تحصیل وارد مدرسهٔ سن لویی در تهران شد. معلّمی مهربان به نام "نظام وفا" او را در خط شاعری انداخت. از آثار او می توان، "افسانه"، "ای شب"، "قصهٔ رنگ پریده" و اشاره کرد. نیما با بهره گیری از عناصر طبیعت با بیانی رمز گونه به ترسیم سیمای جامعهٔ خود پرداخته است. از او به عنوان پدر شعر نو یاد می شود.

نکته: درس "نیما" اثر "محمدحسن حسینی" و درس "پروین اعتصامی" اثر "مهناز بهمن" است.

نظام وفا: (۱۳۴۳-۱۲۶۶ ه.ش)، در شهرستان آران و بیدگل کاشان متولّد شد و تحصیلاتش را در آنجا به پایان برد. علوم ادبی را تا مرحلهٔ استادی فرا گرفت و به تحصیل فلسفه و طب نیز پرداخت. وی سال هل در مدارس تهران، زبان و ادبیّات فارسی را تدریس کرد و بر جوانان و علاقه مندان به فرهنگ و ادب تأثیر به سزایی نهاد. وفا که خود شاعر بود در راهنمایی و تشویق نیما نقش مهمّی داشت.

پروین اعتصامی: پروین فرزند یوسف اعتصام الملک آشتیانی در تبریز متولد شد. فارسی و عربی را در دامن خانواده آموخت. سرودن شعر را از هشت سالگی آغاز کرد. نخستین شعرهایش را در مجلهٔ بهار به چاپ رسانید و مورد تشویق اهل ادب قرار گرفت. از عوامل دیگری که وجب تقویت ذوق و پرورش استعداد شعری پروین شد، رفت و آمد به محافل ادبی آن روزگار بود. تنها اثر او؛ "دیوان شعری" است که بارها چاپ شده است. دیوان او شامل قصاید و قطعات بسیار دلنشین است. بیشتر قطعات خود را به صورت "گفت و گو" سروده که در اصطلاح ادبی به آن "مناظره" گویند. آرامگاه او در شهر قم، کنار صحن حضرت معصومه (س) قرار دارد.

دکتر سعید کاظمی آشتیانی: (۱۳۸۴-۱۳۴۰ ه.ش)، در تهران چشم به جهان گشود و در سال ۱۳۵۹ وارد دانشگاه علوم پزشکی ایران شد. سپس در دانشگاه تربیت مدرّس موفق به اخذ دکترای رشتهٔ علوم تشریحی شد. با تدبیر و دوراندیشی و مدیریت عالی این سرباز گمنام در عرصه های علم در سطح بین المللی، کشور جمهوری اسلامی ایران موفق به اخذ موقّیت های عالی در زمینه های طب، علوم زیستی و گردید.

ملک الشعراى بهار: (۱۳۳۰ - ۱۲۶۶ ه.ش)، محدثی بهار در مشهد به نیا آمد و نزد پدرش، شعر و فنون ادب را آموخت. او شاعر، نویسنده و سیاستمدار بود. یکی از آثار مهمّ او "سَبک شناسی" است.

درس یازدهم:

محمدعلی رجایی: (۱۳۶۰-۱۳۱۲ ه.ش)، در قزوین در خانواده ای مذهبی متولّد شد. در چهار سالگی پدرش را از دست داد. در ۱۴ سالگی به تهران نزد برادرش آمد و با دست فروشی، زندگی سختی را گذراند. با وجود مشکلات اقتصادی فراوان، موفق به اخذ دیپلم ریاضی شد و به کار معلّمی پرداخت. وی پا به پای تلاش برای ادارهٔ زندگی از روحانیان مبارزی مانند آیت الله درس آموخت. این مبارزه ها باعث شد طعم تلخ زندان و شکنجه را نیز بچشد. او موفق به اخذ لیسانس در رشتهٔ ریاضی و فوق لیسانس در رشتهٔ آمار گردید. او پیش از رسیدن به نخست وزیری، نمایندهٔ ملت ایران در مجلس شورای اسلامی بود. وی در سال ۱۳۶۰ رئیس جمهور کشور گردید و در شهریور همان سال به شهادت رسید.

کیومرث صابری فومنی: (۱۳۸۳ - ۱۳۲۰ ه.ش)، معروف به گل آقا، نویسنده و طنز نویس از دانشگاه تهران فوق لیسانس ادبیات گرفت و به معلّمی مشغول بود. به عنوان مشاور فرهنگی نخست وزیر برگزیده شد، شهرت و محبوبیت وی ابتدا با عنوان "دو کلمه حرف حساب" در صفحهٔ سوم روزنامهٔ اطلاعات آغاز شد. پس از گذشتن شش سال از نوشتن یادداشت های "دو کلمه حرف حساب"، اوّلین هفته نامهٔ طنز پس از انقلاب را منتشر کرد.

مصطفی چمران: (۱۳۶۰-۱۳۱۱ ه.ش)، در مدرسهٔ دارالفنون و البرز دوران متوسطه را گذراند. در سال ۱۳۳۶ از دانشکدهٔ فنی دانشگاه تهران در رشتهٔ الکترونیک فارغ التحصیل شد. در سال ۱۳۳۷ با استفاده از بورس تحصیلی شاگردان ممتاز به آمریکا اعزام شد و پس از تحقیقات علمی در جمع معروف ترین دانشمندان جهان در کالیفرنیا با ممتازترین درجهٔ علمی، موفق به اخذ مدرک دکترای الکترونیک و فیزیک پلاسما گردید. در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، ستاد جنگ های نامنظم را تشکیل داد؛ او دلیرانه با دشمن مقابله کرد و در تاریخ ۳۱ خرداد ۱۳۶۰ به درجهٔ رفیع شهادت رسید؛ مزار او در بهشت زهراى تهران، زیارتگاه عموم می باشد.

نورالدین پسر ایران: این کتاب در حقیقت یادمان نگاشت و خاطره نویسی است؛ خاطراتی که "آقای نورالدین عافی" از هشتاد ماه حضورش در جبهه های جنگ تحمیلی به شکل "شفاهی" بیان کرده است و "خانم معصومه سپهری" آن را به نگارش درآورده اند.

درس دوازدهم:

عطار نیشابوری (۶۱۸-۵۴۰ ه.ق): فرید الدین عطار نیشابوری در قرن ششم و آغاز قرن هفتم است. تذکره الاولیا، منطق الطیر از آثار او است.

شهید مرتضی مطهری (۱۳۵۸-۱۲۹۸ ه.ش): استاد شهید آیت الله مطهری در بهمن ماه ۱۲۹۸ شمسی در فریمان خراسان به دنیا آمد. وی یکی از شاگردان برجسته امام خمینی (ره) بود که به مراتب عالی علمی رسید. آثار او زمینه ساز بسیاری از مبانی فرهنگی و دینی انقلاب اسلامی است. این روحانی فرزانه در سال ۱۳۵۸ شمسی به شهادت رسید. برخی از آثار وی عبارتند از: خدمات متقابل اسلام و ایران، داستان راستان، تماشاگاه راز، سیری در نهج البلاغه، جاذبه و دافعه علی (ع).

شاهنامه حکیم ابوالقاسم فردوسی: ابوالقاسم فردوسی (۴۱۱-۳۲۹ ه.ق)، در روستای باز واقع در منطقه توس خراسان به دنیا آمد. از نجیب زادگان و دهقانان توس بود. او مردی شیعه مذهب بود و دلبستگی اش به میراث قومی و فرهنگی ایران کهن مانع از ارادت خالصانه او به خاندان پیامبر (ص) نشد. فردوسی ۲۵ یا ۳۰ سال برای سرودن شاهنامه رنج کشید و در حالی که نزدیک به ۸۰ سال داشت، به سال ۴۱۱ ه.ق درگذشت و در زادگاه خود به خاک سپرده شد.

درس سیزدهم:

کلیات سعدی، بخش مواعظ: مشرف الدین سعدی (۶۹۰-۶۰۶ ه.ق)، آموزش های مقدماتی را در زادگاه خود، شیراز فرا گرفت. برای اتمام تحصیلات به بغداد رفت. از بغداد به انگیزه دانش اندوزی، رفتن به سرزمین های عربی را در پیش گرفت. پس از ۳۵ سال به شیراز برگشت. بوستان (به شعر)، گلستان (نثر آمیخته به شعر) و دیوان اشعار از او برجای مانده است. مجموعه این آثار "کلیات سعدی" نامیده می شود.

بهارستان، جامی: نورالدین عبدالرحمن جامی شاعر و نویسنده معروف ایرانی در قرن نهم هجری است. وی به مناسبت محل تولد خویش "جام" و نیز به سبب دوستداری شیخ الاسلام احمد جام، "جامی" تخلص کرد. دیوان اشعار، هفت اورنگ (شامل هفت مثنوی به تقلید خمسه نظامی)، نفحات الأنس و بهارستان از آثار اوست.

درس چهاردهم:

کتاب امام خمینی (قدس سره): نوشته امیرحسین فردی با تلخیص است.

مرخصی: محمدرضا کاتب (۱۳۴۵ ه.ش)، در سال ۱۳۴۵ در تهران به دنیا آمد و از سنین نوجوانی به داستان نویسی روی آورد. "پری در آبگینه"، "دوشنبه های آبی ماه" از آثار او به شمار می آیند.

درس پانزدهم:

شاهنامه ی فردوسی: ابوالقاسم فردوسی (۴۱۱-۳۲۹ ه.ق) در روستای باژ واقع در منطقه توس خراسان به دنیا آمد. از نجیب زادگان و دهقانان توس بود. او مردی شیعه مذهب بود و دلبستگی اش به میراث قومی و فرهنگی ایران کهن مانع از ارادت خالصانه او به خاندان پیامبر (ص) نشد. فردوسی ۲۵ یا ۳۰ سال برای سرودن شاهنامه رنج کشید و در حالی که نزدیک به ۸۰ سال داشت، به سال ۴۱۱ ه.ق درگذشت و در زادگاه خود به خاک سپرده شد.

غلامعلی حدادعادل: (۱۳۲۴ ه.ش) در تهران متولد شد. دوران تحصیلات خود را در تهران و شیراز گذراند و موفق به اخذ فوق لیسانس فیزیک و دکترای فلسفه گردید و به تدریس تاریخ فلسفه اسلامی و ... در دانشگاه صنعتی شریف پرداخت. پس از انقلاب اسلامی به معاونت وزارت آموزش و

پرورش و ریاست سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی نایل آمد. در طول ۱۱ سال خدمت، در جهت اصلاح و تألیف کتاب های درسی و انتشار مجلات کمک آموزشی رشد، سعی وافر به کار برد. همچنین به ریاست فرهنگستان زبان و ادب فارسی (در سال ۱۳۷۳) انتخاب شد. از جمله آثار او می توان به ترجمه "کتاب تهمیدات" اثر ایمانوئل کانت، "فرهنگ برهنگی و برهنگی فرهنگی" اشاره کرد.

درس شانزدهم:

اقبال لاهوری (۱۲۵۰-۱۳۱۶ ه.ش): محمد اقبال لاهوری یا علامه اقبال لاهوری، شاعر، فیلسوف و متفکر مسلمان در پاکستان به دنیا آمد. در پاکستان به عنوان شاعر ملی او را می شناسند. او علاقه و ارادت خاصی به "مثنوی مولوی" داشت و به دو زبان "فارسی" و "اردو" شعر می سرود. "کلیات اشعار فارسی (دیوان اقبال لاهوری)" در ایران بارها به چاپ رسیده است.

ویتاتو، ژیلینسکای (۱۹۳۲م): خانم ویتاتو در ویلینوس پایتخت لیتوانی زندگی کرده است، وی کتاب های زیادی منتشر کرده که نه تنها در میان لیتوانی بلکه در روسیه و کشورهای دیگر علاقه مندان زیادی پیدا کرده است. "حشرات کوچک، کرم ها و پروانه ها" قهرمانان بسیاری از قصه های وی هستند. ژیلینسکای شعر هم سروده است و داستان های فکاهی، رمان و نمایش نامه نیز دارد. "آدم آهنی و شاپرک" برگرفته از کتاب "ملخ شجاع" است که مجموعه "چهار داستان" به نام های "ملخ شجاع، دانه برفی که آب نشد، کرم کنجکاو و آدم آهنی و شاپرک" است. "آدم آهنی و شاپرک" برگرفته از کتاب "ملخ شجاع" از "ویتاتو ژیلینسکای؛ مترجم: "ناهد آژادمنش" است.

درس هفدهم:

ما می توانیم: اثر "کلیک مورمان" از مجموعه داستان "نغمه عشق" انتخاب شده و پیام این درس "سرزنش نمی توانم های زندگی و همچنین با اراده و پشتکار بالا می توان به تمام آرزوهای خود رسید".

پیر دانا (قوی سفید): افسانه ای روسی است؛ که "فتح الله دیده بان" آن را به فارسی ترجمه نموده است و پیام این درس، استفاده از تجربه های کهنسالان و مشورت با آن ها است.

خواجوی کرمانی (۷۵۳-۶۸۹ ه.ق): کمال الدین محمود معروف به خواجوی کرمانی، از شاعران معروف قرن هفتم و هشتم هجری است. از آثار او می توان به "کمال نامه، گوهرنامه و گل و نرروز" اشاره کرد.

گل و نرروز: یکی از آثار خواجوی کرمانی است که در قالب مثنوی و به پیروی از خسرو و شیرین نظامی سروده شده است.

سز و مانا باسید